

Vänskap ger glädje.

Handbok om Ung till ung-vänverksamheten

Innehåll

1. ENSAMHET BLAND UNGA	3
2. UNG TILL UNG-VÄNVERKSAMHETEN	4
Volontärer och vänklienter inom Ung till ung-vänverksamheten	4
2.1 Jämlighet, tystnadsplikt och utredande av volontärers brottsliga bakgrund	5
2.2 Verksamhetsformer	6
2.3 Samarbetspartner	9
2.4 Finansiering av verksamheten	10
3. HUR STARTAR JAG UNG TILL UNG-VÄNVERKSAMHETEN	11
4. VERKSAMHETENS ANSVARSPERSONER OCH UPPGIFTSOMRÅDEN	13
5. UPPFÖLJNING AV STATISTIKFÖRING	17
6. PROBLEMSITUATIONER OCH STÖD	18

Handbok om Ung till ung -vänverksamheten

Text Varpu Vuorenrinne
Layout Henna Eskelinen

© Finlands Röda Kors 2015

*Handboken om Ung till ung-vänverksamheten
uppstod som en del av projektet Gemensamt
ansvar för unga. Projektet finansieras med medel
ur insamlingen Gemensamt Ansvar.*

1. Ensamhet bland unga

KAMRATERNA har en stor betydelse för ungdomar därför att ungdomarna avspeglar sin egen uppväxt och utveckling mot självständighet via sina vänner, men utvecklar också sin egen självkänsla. Genom sina vänrelationer tränar de unga sina sociala färdigheter, som behövs för mänskliga relationer senare i livet och till exempel i arbetslivet.

ENSAMHET ska inte förväxlas med att vara ensam. Vi behöver alla någon gång vara för oss själva. Med ensamhet avses känslan av att man inte kan dela sina egna personliga eller ens vardagliga ting med någon som helst annan. Ensamhet är förknippad med upplevelsen av att stå utanför, att inte höra till gänget.

CIRKA tio procent av de unga upplever emotionell ensamhet, år efter år och från en situation till en annan. En emotionellt ensam person har inte en enda nära kompis med vilken han eller hon kan dela saker som är viktiga för personen själv. Enkäten om skolhälsa 2013 ger för handen att åtta procent av grundskolans 8- och 9-klasster upplever emotionell ensamhet. Sju procent av eleverna som går första och andra året i gymnasiet och vid yrkesläroanstalter saknar nära vänner. Pojkar lider av emotionell ensamhet mer än flickor på alla klassnivåer.

DET finns många orsaker till att ungdomar är ensamma. Ibland kan ensamheten vara knuten till blyghet, social ångest eller till exempel att livssituationen förändrats. En typisk situation där en ung kan uppleva ensamhet är när personens sociala nätverk krymper vid flyttning till en ny ort. Rörelsehinder eller till exempel problem med psykisk ohälsa kan isolera från andra ungdomar. I ungdomarnas värld är ensamhet också intimt förknippad med mobbning, eftersom en allmän form av mobbning är att bli utestängd från gruppen.

Vesa Ranta

UPPLEVELSEN av ensamhet ger allvarliga följder emedan ensamhet anknyter till bland annat ångest, depression och även självdestruktion.

DET är ändå inte omöjligt att hjälpa ensamma ungdomar. Redan ett bra vänskapsförhållande stöder och bär den unga vidare. Även om vänskap inte uppstår genom tvång kan man ändå ordna olika tillfällen för att skapa vänrelationer. Ung till ung-vänverksamheten bygger på denna tanke.

2. Ung till ung -vänverksamheten

MAN talar om Ung till ung-vänverksamhet när såväl vänklienten som den frivilliga vännen är unga vuxna under 29 år.

UNG till ung-vänverksamheten går under olika benämningar på olika orter. I till exempel Uleåborg är aktiviteten känd under namnet Lähekkönää messii? ('Kommer du me?'), i Joensuu som Tulisitsie miun kaa? ('Kommer du me mej?') och i Pargas som Kompisgruppen. I Kuopio kallas verksamheten Kaveriksi! ('Bli kompis!') och i Rovaniemi Nuorten Kaveritoiminta ('Ungdomarnas Kompisverksamhet'). I Helsingfors kallas verksamheten Nunu.

AVDELNINGARNA och distrikten kan benämna verksamheten som de vill. På vissa pilotorter har

man noterat att marknadsföringen av ordet "kompis" fungerar bättre än ordet "vän".

Volontärer och vänklienter i Ung till ung-vänverksamheten

FRIVILLIGA vänner som deltar i Ung till ung-verksamheten förväntas genomgå en grund- och/eller kort kurs i vänverksamhet. Avdelningarna/distrikten kan också ordna enbart till ungdomar riktade kurser i vänverksamhet.

PÅ de flesta orter har man ställt en åldersgräns på minst aderton år för volontärerna, eftersom vänverksamheten kan vara rätt krävande frivillig-

verksamhet. Frivilligheten för vänverksamheten kräver dessutom mogenhet att förstå att till exempel tystnadsplikt och engagemang är viktiga. Fall för fall kan dock volontärer yngre än aderton år också komma med i verksamheten. Ungdomar kan också delta som volontärer i till exempel vängrupperverksamhet.

DE yngsta vänklienterna kan vara 13-åringar. Vid vänverksamhet mellan två personer har man observerat att vänparens åldersskillnad inte borde vara så stor. De som startar Ung till ung-verksamheten kan efter behoven på den egna orten

ställa egna åldersgränser för deltagarna i verksamheten.

ORSAKERNA till ensamheten bland vänklienter som deltagit i Röda Korsets Ung till ung-pilotverksamheten är mångahanda. Svårigheter med socialt umgänge, skolmobbing, depression och flyttningar till nya orter nämndes på alla orter som exempel på bakgrundsfaktorer. Även ungdomar med invandrarbakgrund har uppsökt verksamheten. De lider inte nödvändigtvis av ensamhet, men deras motiv är att lära sig finska.

2.1 Jämlikhet, tystnadsplikt och utredning av volontärernas brottsliga bakgrund

Jämlikhet

UTÖVER Röda Korsets sju principer är det dessutom viktigt att man inom vänverksamheten bland ungdomar även beaktar jämlikhet. Jämlikhet uppfylls när ingen åsidosätts på grund av etniskt eller nationellt ursprung, nationalitet, hudfärg, språk, religion, övertygelse, åsikter, hälsotillstånd, funktionshinder, sexuell inriktning eller något annat hos personen.

VERKSTÄLLARNA av vänverksamheten bland ungdomar kan för sin del möjligen obemärkt och av misstag planera och verkställa verksamheten så att den åsidosätter vissa personer. Det lönar sig att särskilt vid rekryteringen av volontärer och vänklienter samt planeringen av verksamheten fundera på hur jämlikheten realiserar. Exempel på fallgropar för jämlikhet:

- Vid marknadsföringen av verksamheten händer det lätt att man tyr sig till bekanta metoder och informationsställen, varvid människor som står utanför ens egen sociala omgivning inte nås. Vid planeringen av rekryteringen lönar det sig att fundera kreativt och systematiskt: var når jag invandrare? Studerande/Arbetande/Arbetslösa? Flickor/pojkar?
- Om verksamheten marknadsförs endast på finska, ställs de som är ensamma, eller vill bli volontärer men inte talar finska, automatiskt ut-

anför verksamheten. Det finns tips om rekrytering av volontärer på webbplatsen RedNet, adressen: <http://rednet.rodakorset.fi/node/6302>

- Ansvarspersonerna kan utan att de märker det planera programmet för ungdomarnas verksamhet för vängrupper så att det begränsar deltagandet för personer med skador, som till exempel är fysiska eller hänförs sig till sinnen. Om man på en vängrupp möten alltid till exempel rör på sig eller tittar på filmer, kan en rörelsehindrad eller synskadad vän eller klientvän uppleva verksamheten som olämplig och utebli från den. Även vid val av lokaler bör man sträva efter att beakta tillgängligheten.

REALISERINGEN av jämlikhet kräver av ansvarspersonerna för vänaktiviteter och Ung till ung-verksamheten att de medvetet anammar ett jämlikt tänkesätt. Alla aktiviteter ska kunna anpassas till olika människor och en person som exempelvis flyttat till landet kan väl ha rollen av såväl aktiv volontär som en som får hjälp.

Tystnadsplikt

SOM vid all annan vänverksamhet har vännerna i Ung till ung-verksamheten tystnadsplikt. Vänner får inte ge information om vänklienterna till utomstående utan klientens tillstånd.

I PROBLEMSITUATIONER har volontärerna ändå rätt och skyldighet att diskutera frågan med en förmedlare eller i sista hand distriktsbyråns socialtjänstplanerare eller en annan person som svarar för vänverksamheten. En vän behöver inte och får inte heller bli tvungen att själv bära beklag som orsakas av vänverksamheten.

ÄVEN på de frivilliga vännernas vänklubbar kan man tillsammans och utan att avslöja vänklientens identitet konfidentiellt fundera på lösningar på utmanande situationer.

Utredande av brottslig bakgrund

DET har stiftats en lag om kontroll av brottslig bakgrund hos frivilliga som deltar i verksamhet bland barn (148/ 2014). Lagens syfte är att skydda barnens personliga integritet vid frivillig verksamhet och trygga deras uppväxt, utveckling och välfärd.

ÄVEN vid Finlands Röda Kors kommer man framdeles alltid att utreda brottslig bakgrund inom vänverksamheten bland ungdomar:

- för en volontär över aderton år som är vän till en minderårig ung på tu man hand
- för en volontär över aderton år som regelbundet i vängrupper ensam är gruppleddare för minderåriga ungdomar

ARRANGÖREN av verksamheten beställer ett brottsregisterutdrag, beslutar om volontären får verka i uppgiften och skickar utdraget till centralbyrå där det görs en anteckning om saken i volontärens personuppgifter. Om utdraget har anteckningar om fastställda brott kan personen inte vara volontär vid Finlands Röda Kors i uppgifter där verksamheten sker tillsammans med barn.

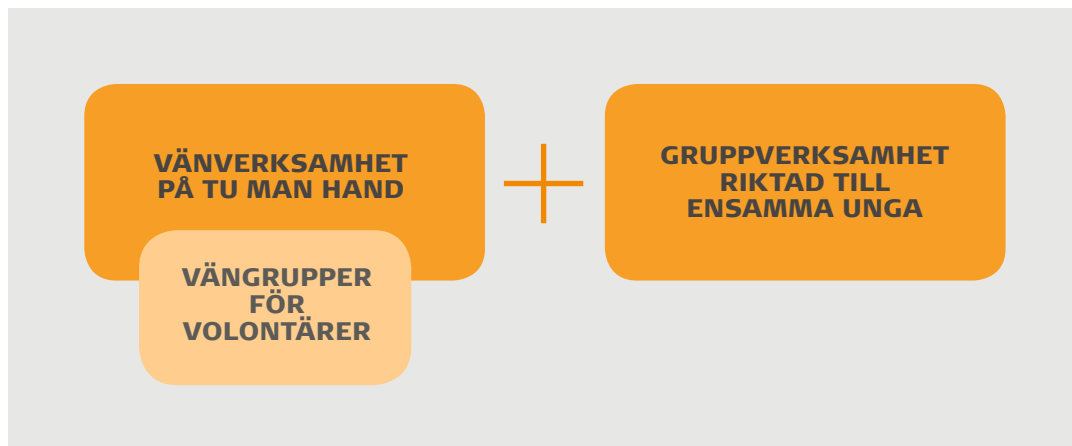
Det finns instruktioner och blanketter för avdelningarna och distrikten på RedNets Avdelningsbyrå, på adressen:

▶ rednet.rodakorset.fi/node/12008

2.2 Verksamhetsformer

TVÅ typer av aktiviteter inom Ung till ung-vänverksamheten har tagit form: i grupper och på tu man hand. Vardera verksamhetsformen fyller sin

plats och den som är intresserad av att starta en verksamhet måste vid val av verksamhetsform själv fundera över de lokala behoven

GRUPPVERKSAMHETEN utgörs av vängrupper med volontärer som är avsedda för kamratstöd och rekreation samt av öppen gruppverksamhet med låg tröskel som riktas till ungdomar som saknar kompisar. Grupperna kan träffas till exempel i avdelningens lokaler eller på en annan, helst avgiftsfri plats.

EN lösning som på flera pilotorter upplevts fungera är att verksamheten består av verksamhet såväl på tu man hand som i gruppform. Fördelarna med att kombinera verksamhetsformerna är bland annat:

- Utbildade volontärer hålls med hjälp av gruppverksamheten med i verksamheten även om de inte genast kan erbjudas en vänklient för verksamhet på tu man hand.
- Volontärerna lär känna varandra, får kamratstöd av varandra och bildar grupper, vilket är en fördel för kontinuiteten av och stödet för verksamheten.
- Skygga vänklienter som behöver stöd i sociala situationer vågar i sällskap med sin vän delta i gruppmöten och får erfarenhet och känslor av framgång i gruppsituationer. Vännerna fungerar som inkastare eller följeslagare för gruppverksamheten.
- En vänklient som deltar i verksamheten såväl på tu man hand som i grupp faller inte ut i tomma intet om volontären slutar med frivilligverksamheten.

2.2.1 Vänverksamhet på tu man hand

VID vänverksamhet bland unga på tu man hand träffas två ungdomar, en volontär och en som saknar vänner regelbundet, till exempel en till två gånger i månaden. Vänparet kommer tillsammans överens om hur ofta de träffas och vad de gör under sina träffar. Vänparet förenas av en vänförmedlare eller en förmedlare inom Ung till ungverksamheten eller av en annan ansvarsperson.

Spelreglerna för vänverksamheten på tu man hand

- Vänklienten och volontären erbjuds möjlighet att förmedlaren eller en annan ansvarsperson deltar i vänparets första möte.
- I början av träffas man högst varannan vecka och kommer i förväg överens om mötetets längd, till exempel en till två timmar.
- Man träffas åtminstone tre gånger innan man slutgiltigt beslutar om huruvida man passar ihop.
- Vid det första mötet kommer man då volontären eller vänklienten så önskar överens om en viss tidsperiod under vilken volontären förbinder sig till mötena som frivilligverksamhet (exempelvis ett läsår). Man kan fortsätta att träffas om detta passar båda parterna.
- Det rekommenderas att man i början utbyter endast e-postadresser. Vänparet kan utbyta exempelvis telefonnummer och kontaktuppgifter för Facebook när vardera parten så önskar.
- De första gångerna strävar man efter att träffas på offentliga platser, inte hemma hos någondera.
- Man kommer alltid tillsammans överens om vad man ska göra under träffarna. En vän kan inte utföra yrkes- eller vårdmässig verksamhet som till exempel att städa eller medicinera på vänklientens vägnar.
- Mindre kostnader för gemensamt överenskomna aktiviteter som exempelvis kafébesök betalas i regel av en själv. Om vänklienten vill att vännen deltar i någonting som ger kostnader, till exempel en konsert, ska vänklienten också betala vännens kostnader.
- Volontären ska inte transportera klienten med sin egen bil, utan förflyttningar ska ske med antingen offentliga färdmedel eller taxi/invataxi.

2.2.2 Vänverksamhet i gruppform

DET finns två typer av gruppaktiviteter inom Ung till ung-vänverksamheten: frivilliga vänners vänklubbverksamhet samt gruppverksamhet som riktas till ensamma unga klienter.

Öppen verksamhet med låg tröskel för unga som saknar sällskap och behöver stöd i sociala situationer

INOM vänverksamheten i gruppform har ensamma unga möjlighet att lära sig känna andra unga och göra olika saker tillsammans i ett gäng.

UNG till ung-gruppverksamheten är avsiktlig verksamhet med låg tröskel i vilken det är lätt att delta även för ensamma unga. Det viktigaste målet för gruppverksamheten är att hjälpa ensamma unga att inom trygga och organiserade ramar bekanta sig med andra unga. Gruppmötena kan ordnas till exempel en gång i månaden eller oftare.

Exempel

Gruppverksamhet som riktas till unga har genomförts vid till exempel Pargas avdelning i Åbolands distrikt under namnet Kompisgruppen. De ungdomar i Pargas som flyttar som enda elever från små byskolor till högstadiet i centrum har haft svårigheter att få vänner och komma med i gängen. I Pargas har gruppverksamheten genomförts varje vecka och de unga har bland annat kockat, bowlat eller ibland bara diskuterat. Man har nått ungdomarna via skolpersonalen.

Vängrupper för volontärer: kamratstöd och rekreation

I SYNNERHET inom vänverksamheten på tu man hand finns det behov av vänklubbar för volontärerna. I vänklubbarna lär sig volontärerna inom Ung till ung-verksamheten känna varandra genom att tillbringa tid tillsammans och kan diskutera problematiska situationer inom vänverksamheten samt planera och utveckla verksamheten tillsammans med frivilliga ansvarspersoner inom Ung till ung-verksamheten, det vill säga med Ung till ung-teamet.

Exempel

Joensuuavdelningen ordnar regelbundet vänklubbar för sina frivilliga vänner. Vid de gemensamma träffarna planerar man verksamheten tillsammans och får kamratstöd och rekreation. Medlemmarna i vänklubbarna har bland annat paddlat och gjort utflykter tillsammans.

2.3 Samarbetspartner

SAMARBETSPARTNERNA är viktiga för Ung till ung-verksamheten. Det lönar sig att skapa partnerskap efter behov och situation.

Läroanstalter

HÖGSTADIER, gymnasier, yrkes- och högskolor är de viktigaste samarbetspartnerna, där man når såväl volontärer som dem som behöver vänner. Det lönar sig att fästa särskild uppmärksamhet vid yrkesinstitut som erbjuder förberedande och rehabiliterande undervisning (till exempel Luovi-yrkesinstitutet).

GENOM personalen och studerandena kan man sprida information och rekrytera till verksamheten, men man också utveckla ett mer omfattande samarbete med läroanstalterna så att studerandena som deltar i frivilligverksamheten till exempel kan få studiepoäng för att de deltar i den.

Kommunens ungdoms- och socialväsande

UNDER pilotprojekten för Ung till ung-verksamheten har det särskilt inom informationsförmedlingen och styrningen av verksamheten visat sig vara fruktbart att skapa goda samarbetsrelationer med kommunens ungdoms- och socialväsande.

MAN kan också ordna verksamhet i samarbete med den offentliga sektorn.

Exempel

På De Ungas Skyddshus i Esbo har man ordnat ungdomsverksamhet för vängrupper för invandrapojkar i samarbete med stadens socialväsande.

Övriga organisationer, föreningar och församlingar

DET lönar sig att informera de övriga organisationer, föreningar och församlingar som har ungdomsarbete om verksamheten så att de vid behov kan hänvisa ungdomar som lider av ensamhet samt potentiella volontärer till verksamheten. Goda aktörer är till exempel olika handikapporganisationer, Flickornas och Pojkarnas hus samt scout- och idrottsföreningar.

MAN kan också för genomförandets del samarbeta med andra aktörer som har ungdomsarbete. Ansvar för att leda till exempel gruppmöten kan alternera mellan Röda Korset och en partnerorganisation.

DET lönar sig också att leta efter samarbetspartner inom Röda Korset. Man kan hitta entusiastiska vänklinter och volontärer inom till exempel ungdomsverksamheten och skyddshusverksamheten för unga. Genom stödverksamheten för närståendevårdare kan man igen nå ungdomar som på grund av en sjukdom eller skada vårdas hemma och lider av ensamhet.

Exempel

Helsingfors och Nylands distrikt samt Nyyti ry har delat ansvaret för ordnandet av 'Umgängeskvällar' (Hengailuiltoja) för personer i studieåldern i Helsingfors. Umgängeskvällarna ordnas varannan vecka i Nyyti ry:s respektive HND:s lokaler och även planeringen och marknadsföringen av verksamheten görs tillsammans.

2.4 Finansiering av verksamheten

DET medför inga stora kostnader att driva Ung till ung-verksamheten. Obligatoriska kostnader uppstår närmast när förmedlarna i Ung till ung-teamen ringer upp ungdomar, för material (kopiering av broschyrer) och för eventuella lokalyror samt servering vid gruppverksamhet och under vätkurser med fokus på Ung till ung.

UNGDOMAR och studerande har oftast små inkomster varför man med verksamheten, om ekonomin tillåter det, även kan finansiera kostnaderna för till exempel vänparens träffar, exempelvis kostnaderna för kafébesök och biobiljetter.

UNG till ung-verksamheten finansieras huvudsakligen ur hemavdelningens budget. Årligen läggs det upp en plan och en budget för verksamheten i samarbete med en kontaktperson för avdelningens vän- eller ungdomsverksamhet. Planen föredras för avdelningens styrelse för godkännande och i slutet av året görs det upp en rapport om verksamheten och dess utgifter.

EFTER det kan man för att starta Ung till ung-verksamheten och göra den mångsidigare via distrikten ansöka om ett mindre bidrag som beviljas av centralbyrån ur insamlingen Bättredag.

MAN kan också ansöka om sponsorstöd för Ung till ung-verksamheten från till exempel lokala företag, samarbetspartner eller exempelvis kommunen eller idrotts- och motionsföreningar. När man ansöker om mindre företagsstöd lönar det sig att minnas FRK:s nu aktuella huvudsamarbetspartner S-gruppen och LähiTapiola.

STÖDET kan vara ett ekonomiskt bidrag, gratis eller rabatterade inträdesbiljetter eller till exempel möjlighet att gratis utnyttja en samarbetspartners lokaler. I Rovaniemi erbjöd en samarbetspartner kurslokaler för ordnande av en Ung till ung-kurs.

VID företagsarbete lönar det sig för avdelningen att reda ut Finlands Röda Kors grafiska och kommunikationsanvisningar. Donatorer, till exempel lokala företag, har exempelvis inte rätt att använda Röda Korsets logo, men kan i sin egen kommunikation ange att de stöder Finlands Röda Kors Ung till ung-vänverksamhet.

Mer information

om anvisningarna ges av distriktsbyrån.

3. Hur startar jag Ung till ung -verksamheten

1. SKAPA EN E-POSTADRESS SAMT LÄGG UPP SIDOR PÅ REDNET OCH ETT KONTO PÅ FACEBOOK

2. BESTÄM EN TIDPUNKT OCH UTSE EN UTBILDARE FÖR EN GRUND- ELLER KORT KURS I VÄNVERKSAMHET (MED FOKUS PÅ UNG TILL UNG-VERKSAMHETEN)

3. BÖRJA SPRIDA INFORMATION CIRKA TVÅ MÅNADER FÖRE KURSEN

4. TA EMOT VÄNBEGÄRAN OCH ANMÄLNINGAR SOM VOLONTÄRER

5. UNG TILL UNG-KURSEN: FÅST UPPMÄRKSAMHET VID GRUPPBILDANDE OCH GRUNDANDE AV ETT UNG TILL UNG-TEAM

6. UNG TILL UNG-TEAMET BÖRJAR DRIVA VERKSAMHETEN SJÄLVSTÄNDIGT

1. Skapa en e-postadress samt sidor på RedNet och skapa ett konto på Facebook

STARTEN av Ung till ung-verksamheten inom avdelningen inleds med en bedömning av behovet. Finns det många ensamma ungdomar på orten och skulle det vara skäl att inleda verksamheten ensam eller hellre tillsammans med en avdelning i närheten? Ett hardant namn skulle vara bra och beskrivande för verksamheten eller ska de frivilliga ungdomarna själva få besluta om det? När

verksamheten inleds kontaktar man ansvarspersonen för avdelningens vänverksamhet, distriktets socialtjänstplanerare och den anställda på distriktsbyrån som ansvarar för vänverksamheten.

FÖRST skapar man en egen e-postadress för Ung till ung-verksamheten samt sidor på RedNet och ett konto på Facebook. Det är bra om det på webben finns kontaktinformation och mer information om verksamheten. Be vid distriktsbyrån eller den egna avdelningen om mer information om hur en e-postadress skapas.

2. Bestäm en tidpunkt och utse en utbildare för en grundkurs i vänverksamhet (med fokus på Ung till ung)

DET lönar sig att starta verksamheten med en grund- eller kortkurs i vänverksamhet, med fokus på Ung till ung, därför att det med hjälp av kursen är lätt gruppera frivilliga vänner inom Ung till ung-verksamheten och att samla ett Ung till ung-team som driver verksamheten.

DU kan också rekrytera Ung till ung-volontärer till en vanlig kurs i vänverksamhet, om du tror att det inte finns tillräckligt många volontärer för en kurs i Ung till ung-verksamheten. I så fall lönar det sig att för Ung till ung-volontärerna ordna ett separat möte efter kursen för gruppbildning och för att skapa ett Ung till ung-team.

DET lönar sig att planera Ung till ung-kursen så att den infaller tidigast efter två månader och som utbildare lönar det sig att välja en person som är ungdomlig eller annars förhåller sig naturligt och inspirerande till att utbilda ungdomar.

3. Börja sprida information cirka två månader före kursen

NÄR verksamheten startas kan man inte marknadsföra den för mycket! Inled rekryteringen av volontärer och vänklienter med hjälp av med e-postbrev cirka sex till åtta veckor före kursen.

DET lönar sig att sända brevet till e-postadresslistorna för högskolornas ämnesorganisationer, till läroanstaltens personal och kommunens social- och ungdomsväsende. Kom också ihåg att informera om kursen på Facebook webbsidorna för RedNet och i evenemangskalendern på RedNet.

VÄNKLIENTER och volontärer kan rekryteras med samma rekryteringsbrev. I slutet av kapitel 4 finns en mall för brevet. Det lönar sig att i brevet specificera olika uppgifter i frivilligverksamheten så att samlandet av ett Ung till ung-team underlättas.

CIRKA två veckor före kursen lönar det sig att kontakta en lokal tidning och föreslå en notis om att Ung till ung-verksamheten startas på orten. Du kan dessutom sätta in en annons i tidningars kontaktannonser.

CIRKA en till två veckor före kursen kan du ännu skicka samma e-postmeddelande till samma mottagare

som då marknadsföringen inleddes. Många intresserade volontärer har kunnat notera verksamheten då de fick det första meddelandet men behöver en påminnelse strax innan anmälningstiden löper ut.

4. Ta emot vänbegäran och anmälningar som volontärer

DET lönar sig att utan dröjsmål svara på volontärernas och vänklienternas anmälningar och vänbegäran. Volontärerna hälsas välkomna till grundkursen i vänverksamhet och man börjar redan nu samla in uppgifter om vänklienterna

5. Ung till ung-kursen: fäst uppmärksamhet vid gruppbildande och grundande av ett Ung till ung-team

KURSEN i Ung till ung-vänverksamheten motsvarar i övrigt traditionella grund- och kortkurser i vänverksamhet men fäster mer uppmärksamhet vid gruppbildningslekar, par- och gruppuppgifter samt exempel som är lämpliga för ungdomar. Det är också bra att noggrannare gå igenom verksamhetens spelregler tillsammans med ungdomarna. Utbildaren kan utöka kursen med för unga lämpliga gruppbildningslekar och exempel genom att utnyttja tilläggsdelarna för grundkursen i Ung till ung-vänverksamheten. Ung till ung-tilläggsdelarna finns i gruppen för RedNets socialtjänstutbildare. Det lönar sig att utbildaren då och då tar upp uppgifterna för Ung till ung-teamet och behovet av volontärer så att de som utbildas kan vänja sig vid tanken att vara medlemmar i teamet.

6. Ung till ung-teamet börjar driva verksamheten självständigt

KURSENS mål är att man till Ung till ung-teamet har kunnat rekrytera minst tre, men gärna fler volontärer för olika uppgifter. För verksamheten är det nödvändigt att en ansvarsfrivillig åtminstone tjänstgör som förmedlare (om man har beslutat börja genomföra vänverksamhet på tu man hand) eller som gruppleddare (om man genomför vängruppsverksamhet för ungdomar). I vardera fallet behöver man också en informatör.

DET är sig bra att tillsammans med Ung till ung-teamet omsorgsfullt gå igenom deras uppgifter och i synnerhet i början vara närvarande och stöda inledandet av verksamheten.

4. Verksamhetens ansvarspersonen och uppgiftsområden

VID avdelningen svarar till exempel kontaktpersonen för vän-, ungdoms- eller skolsamarbetsverksamheten för Ung till ung-vänverksamheten. Kontaktpersonerna kan också svara för verksamheten tillsammans. Kontaktpersonens uppgiftsbeskrivning finns på RedNet på sidan med avdelningens förtroendevalda och nyckelfrivilliga.

FÖR det praktiska drivandet av Ung till ung-vänverksamheten är det bra att grunda ett Ung till ung-team med minst tre personer som svarar för verksamhetens genomförande. Antingen avdelningens kontaktperson för vän- eller ungdomsverksamheten eller Ung till ung-teamet ska ha kontakt med den anställda som svarar för vänverksamheten i distriktet.

MEDLEMMARNA i Ung till ung-teamet träffar varandra regelbundet, till exempel en gång i månaden. Ung till ung-teamet kan dela olika uppgifter sinsemellan eller göra allt tillsammans. Det ideala skulle vara att flera personer är ansvariga för ett uppgiftsområde så att man förebygger att en enskild volontär belastas.

VARIATION och snabba förändringar är typiska för ungdomars livssituation: man byter bostadsort och -land alltefter studier, studieutbyten och arbetsplatser. Det kan därför vara besvärligt för ungdomar att för en lång tid binda sig till frivilligverksamhet. För dem på avdelningen som svarar för ungdomarnas vänverksamhet lönar det sig att vara medveten om detta och hela tiden ha

Hanna Limakko

flera personer i ansvarsuppgifter så att verksamheten inte stannar av när enskilda personer slutar inom frivilligverksamheten.

UPPGIFTSOMRÅDEN för personer som ansvarar för Ung till ung-vänverksamheten:

- **Förmedlare av vänpar (1-3 personer):**

- Tar emot vänbegäran och förfrågningar av vänklienter och intresserade nya volontärer och svarar på förfrågningarna senast inom en vecka.
- Intervjuar vänklienter och frivilliga vänner om deras behov och önskemål samt ordnar och deltar i vänpars första möte.
- Stöder volontärer och vänklienter i utmanande situationer.
- Utbildningar: grundkurs i vänverksamhet och om man så vill, kompletterande utbildningar, utbildning för socialtjänstpresentation eller separat vänförmedlarutbildning. Introduktionsmaterial guiden Toimiva ystävälitys (på finska), som man kan fråga efter av distriktsbyråns socialtjänstplanerare.

- **Handledare för gruppmöten (2-3 personer):**

- Ordnar vänklubbar för volontärerna till exempel en gång i månaden, där man tillsammans kan planera verksamheten samt få kamratstöd och rekreation. Planerar program för mötena och sköter arrangemangen kring platsen och serveringen.
- Ordnar gemensamma träffar med låg tröskel till exempel en gång i månaden för vänklienter (och frivilliga vänner), där man tillsammans i en grupp kan göra olika saker. Planerar program för möten och sköter arrangemangen kring platsen och serveringar.

- Utbildningar: Grundkurs i vänverksamhet och om man så vill, kompletterande utbildningar. Utbildning för socialtjänstpresentation eller separat Handledarutbildning för klientgrupper Introduktionsmaterialet Ryhmätoiminnan ideapiste (Idépunkt för gruppverksamhet) på sidorna för FRK:s vänverksamhet på RedNets webbplats, på undersidan Material för vänverksamhet.

- **Informatörer (1-2 personer):**

- Marknadsför verksamheten aktivt till exempel på Facebook-konto, Finlands Röda Kors RedNet-webbplats för volontärer, i kontaktannonser i tidningar osv.
- Gör och erbjuder presentationsbesök till läroanstalter och olika evenemang.
- Skickar ut nyhetsbrev och/eller -epostmeddelanden regelbundet och skapar nätverk till exempel med läroanstalter och kommunens socialväsande.
- Utbildningar: Grundkurs i vänverksamhet och om man så vill, kompletterande utbildningar. Kommunikationsutbildningar som ordnas av distrikten. Eget fördjupande i anvisningar om kommunikation, RedNet och sociala medier på adressen: <https://rednet.rodakorset.fi/>.

TILL Ung till ung-teamet lönar det sig att värva ansvarsvolontärer bland redan existerande vänner till ungdomar eller avdelningens ungdomsak-törer eller skilt på till exempel högskolornas ämnesorganisationers e-postlistor. I rekryteringsbrev lönar det sig att förklara uppgifterna för ansvarsvolontärerna så att intresserade får en så verklighetstrogen bild som möjligt av uppgiften.

Exempel på rekryteringsbrev:

KOM MED I KOMPISVERKSAMHETEN FÖR UNGA!

Saknar du kompisar med vilka du kan syssla med roliga saker eller bara chilla? Letar du efter något att göra som har betydelse och ger ett gott humör för både dig själv och en annan ungdom som saknar kompisar? Vill du få erfarenhet av att koordinera frivilligarbete?

Välkommen till Röda Korsets Ung till ung-vänverksamhet!

Vi söker:

- **13–29-åringar som saknar kompisar**
- **samt frivilliga 18–29-åringar:**
 - **för ungdomar som saknar vänner**
 - *Du träffar regelbundet en annan ungdom och gör vad ni tillsammans har kommit överens om.*
 - *Uppgiften lämpar sig för dig om du vill binda dig till människonära frivilligverksamhet några timmar, en till två gången i månaden och åtminstone för ett läsår åt gången.*
 - **Vänförmedlare (1–3) för Ung till ung-vänverksamheten** för att sammanföra volontärer och unga som saknar vänner.
 - *Du tar emot vänbegäran och förfrågningar av intresserade volontärer.*
 - *Du intervjuar ungdomar som saknar vänner och personer som vill bli vänner om deras önskemål samt ordnar och deltar i ett vänpars första möte.*
 - *Du stöder volontärerna och vänklienterna i utmanande situationer.*
 - *Uppgiften lämpar sig för dig om du kan binda dig till att koordinera Ung till ung-vänverksamheten minst en kväll i veckan.*

- **Grupphandledare** som ordnar gruppverksamhet med låg tröskel för unga som lider av ensamhet samt kamratstöds- och rekreationsträffar för volontärerna inom vänverksamheten för ungdomar (2-3)
 - Du planerar program för mötena och sköter arrangemangen kring lokalen och serveringen.
 - Uppgiften lämpar sig för dig om du kan binda dig till verksamheten två till tre kvällar i månaden.
- **Informatörer** som planerar och genomför kommunikation om och marknadsföring av Ung till ung-vänverksamheten (1-3)
 - Du marknadsför verksamheten på nätet och lokalt.
 - Du gör presentationsbesök till läroanstalter och olika evenemang.
 - Uppgiften lämpar sig för dig om du vill jobba inom frivilligverksamhet när det passar dig bäst (men minst 2-3 gånger i månaden).

Frivilliguppgifterna inom Ung till ung-vänverksamheten passar alla som är intresserade och man klarar av dem med sunt bondförnuft. Uppgifterna är frivilliga och det betalas ingen lön för dem.

Blev du intresserad? Mer information får du genom att skicka frågor till adressen malli@malli.fi. Berätta i ditt meddelande om du saknar kompisar eller vill bli volontär.

Det ordnas en grundkurs i vänverksamhet för volontärer den 1 oktober. På Finlands Röda Kors avdelning vid adressen Modellvägen 1. Anmälningar skickas till adressen malli@malli.fi

5. Uppföljning och statistikföring

UNG till ung-teamet har en viktig uppgift i att uppfölja och föra statistik över Ung till ung-verksamheten. Uppgiften kan kännas arbetsdryg, men den är synnerligen viktig för utvecklandet av hela verksamheten vid Finlands Röda Kors.

VID avdelningens vänförmedling insamlas och förmedlas till avdelningens styrelse nödvändiga uppgifter om förmedlingsverksamheten, till exempel årliga statistiska data. Nödvändiga uppgifter är antalet volontärvänner, klienter, genomförda uppgifter kring hjälp med ärenden (engångsinsatser), öppna vänbegäran och antal möten för vängrupper eller andra grupper samt ärenden kring ekonomin. Även statistik över Ung till ung-verksamheten ska bifogas till dessa data.

FÖRMEDLARNÄ inom Ung till ung-vänverksamheten går minst en gång om året igenom och uppdaterar registret med vänklienter och volontärer. Förmedlarna är dessutom i kontakt med de volontärer som inte har hållit kontakt med förmedlingen. Det är skäl att man regelbundet utreder vänbegäran som inte har bemötts och med jämna mellanrum håller kontakt med personerna som bett om vänner

ONÖDIGA och föråldrade klient- och volontärkort ska omsorgsfullt förstöras (t.ex. genom förbränning eller med en pappersförstörare) och personregister som är onödiga för verksamheten ska förstöras (9§, 29§, 34§ i personuppgiftslagen 523/1999).

Vesa Ranta

6. Problemsituationer och stöd

EXEMPEL på utmanande situationer som inträffat inom Ung till ung-verksamheten:

Utmanande situationer för vänklinter

- Ibland har förmedlarna vid inledande intervjuer kunnat lägga märke till att situationen för vänklinter är så utmanande att förmedlaren blir bekymrad över om volontären ska orka. Sådana orsaker kan till exempel vara akuta problem med psykisk ohälsa. Förmedlaren kan i så fall sammanföra vänklinter med två

mogna frivilliga vänner så att de kan stöda varandra och inte belastas för mycket. Ibland är det å andra sidan bättre att vänklinter hänvisas till professionellt stöd.

Det finns inte tillräckligt med vänklinter för utbildade vänner

- En typisk situation på pilotorterna har varit att det inte finns tillräckligt många vänklinter för alla vänner. Det är ändå synnerligen

Vesa Ranta

viktigt att få dem som väntar på vänner att bli kvar inom verksamheten och det finns flera metoder för detta. Vännerna kan till exempel erbjudas uppgifter i Ung till ung-teamet där det inte finns något högsta antal. Till klientvännerna kan man å andra sidan erbjuda även en annan vän så att två frivilliga vänner träffar en klientvän. Vännerna kan träffa vännen antingen var för sig eller tillsammans.

En frivillig vän önskar sluta med frivilliguppgiften

- När en frivillig vän slutar kan detta vara svårt för såväl volontären som vänklienten. Hur ska man meddela klienten att man inte längre vill träffa denne? I dessa situationer framträder skillnaden mellan vänverksamhet och naturlig vänskap tydligast.
- Det lönar sig att volontären till att börja med kontaktar förmedlarna och frågar om det är möjligt att vänklienten kan få en ny vän. Det är bra att i tid öppet tala med vänklienten om situationen och berätta att livssituationen inte längre tillåter att frivilligverksamheten fortsätter. Om man hittar en ny vän till klientvännen kan den gamla och den nya volontären träffa klienten några gånger antingen tillsammans eller parallellt.
- Man kan också delta tillsammans med klientvännen i gruppverksamhet några gånger, om sådan ordnas, så att klienten framdeles vägar delta i den.
- För att underlätta sådana här situationer lönar det sig för vänklienten och volontären att genast från början komma överens om för en hur lång tid de förbinder sig att träffas. Den bestämda tiden kan till exempel vara ett läsår, varefter man separat avtalar om fortsättningen.

Vänklienten tar kontakt och vill träffas oftare än vad man tillsammans kommit överens om

- En typisk problemsituation uppstår när vänklienten oavbrutet kontaktar den frivilliga vännen och vill träffas. I sådana situationer lönar det sig för volontären att hänvisa till spelreglerna för Ung till ung-verksamheten som de gick igenom tillsammans med förmedlaren då de först träffades. Volontären är inte lämplig för uppgiften
- Inom pilotverksamheterna har det skett att förmedlaren har börjat tvivla på att personen som sökt som volontär är lämplig för uppgiften. Av volontärerna i vänverksamheten förutsätts att deras egen livssituation är i balans.
- I flera fall har ungdomar sökt till frivilliga vänner fastän de själva har utmaningar i det sociala umgänget och saknar vänner. I Ung till ung-verksamheten behöver gränsen mellan den som saknar vänner och den frivilliga vännen inte vara skarp. Om förmedlaren tvivlar på att en vän är lämplig för vänverksamhet på tu man hand kan förmedlaren till exempel föreslå att vännen deltar i att driva gruppverksamhet som en av handledarna.

